

Oplegnotitie voor:	Algemeen bestuur Veiligheidsregio Flevoland
Agendapunt:	12
Vergaderdatum:	6 december 2023
Onderwerp:	Verplichtend karakter
Behandeling:	Ter kennisname
(ambtelijk) Portefeuillehouder VD:	Dhr. J. Rozendal
Portefeuillehouder AB:	I. Bakker
Auteur:	J. Rozendal /M. van den Berg
Status:	Openbaar
Bijlagen:	-

Voorstel

Het Algemeen Bestuur wordt verzocht om:

1. kennis te nemen van de relevante landelijke ontwikkelingen op het gebied van verplichtend karakter en de consequenties voor onze regio;
2. kennis te nemen van de regionale ontwikkelingen op het gebied van verplichtend karakter

Afgestemd met:	Datum:	Standpunt/advies:
Dagelijks Bestuur	20 november 2023	Akkoord
Portefeuillehouder brandweer, Mevr. Bakker	27 november 2023	Akkoord
Veiligheidsdirectie	16 november 2023	Akkoord
MT Brandweer	7 november 2023	Akkoord

Inleiding

Door middel van een korte notitie is het Algemeen Bestuur op 23 juni 2023 geïnformeerd over de stand van zaken op het dossier 'verplichtend karakter'. Deze notitie bevat een actualisatie daarvan, en is bedoeld om het Algemeen Bestuur adequaat te informeren over de landelijke vertraging die er is op het thema verplichtend karakter. In deze notitie wordt ingegaan op de algemene context, de eerdere besluitvorming, de relevante ontwikkelingen en de impact die dat heeft.

Algemene context

Landelijk is er de laatste jaren discussie over het huidige brandweerstelsel, dat gebaseerd is op een combinatie van vrijwillige en beroepsbrandweer. Elementen uit de rechtspositie van de brandweervrijwilligers blijken in strijd met Europese regelgeving en met jurisprudentie van het Europese hof van Justitie. Hierdoor kan de huidige situatie niet ongewijzigd in stand blijven.

Landelijke ontwikkelingen

Het Veiligheidsberaad heeft op 21 juni 2021 in het overleg met de minister ingestemd met de door de landelijke denktank uitgevoerde verkenning en opdracht gegeven om een implementatieplan uit te werken voor het afschaffen van consignatie- en kazernering. Besluitvorming over dit implementatieplan was aanvankelijk voorzien voor maart 2022. Als gevolg van ondermeer de langdurige formatie, is de landelijke besluitvorming op dit dossier fors vertraagd.

Ondanks aandringen van onze vertegenwoordigers in diverse ambtelijke en bestuurlijke gremia, is het tot op heden niet gelukt tot landelijke besluitvorming te komen. Concreet betekent dit een nog

grotere vertraging op de landelijke besluitvorming. Hiermee duurt de periode van onzekerheid voort, en is het nodig de tijdelijke versterking van de repressieve organisatie langer te laten voortduren.

Regionale impact

In de vergadering van 1 december 2021 heeft het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Flevoland kennisgenomen van de landelijke ontwikkelingen op het gebied van verplichtend karakter en de consequenties van het afschaffen van kazernering voor Flevoland (incl. een claim naar het rijk van 4,1 mln. aan structurele kosten – prijspeil 2021).

Tevens is ingestemd met het voorstel om vooruitlopend op landelijke besluitvorming de beroepsformatie te versterken om daarmee de effecten van verplichtend karakter die zich op dit moment reeds voordoen, te ondervangen. Uitgangspunten daarbij zijn: het behoud van de kwaliteit van brandweezorg, het behoud van vrijwilligheid, en uiteindelijke financiering door het Rijk.

De formatie-uitbreiding is in 2022 voorgefinancierd uit de algemene reserve. De kosten zijn als incidentele kosten opgenomen in de claim naar het rijk. Medio 2022 is het Algemeen Bestuur schriftelijk geïnformeerd over de verdere vertraging. In december 2022 is het bestuur geïnformeerd middels een presentatie. De financiële consequentie van de vertraging is dat ook 2023 en 2024 incidenteel worden voorgefinancierd uit de Algemene Reserve (cf. eerder besluit en zoals opgenomen in de bestuursrapportages).

Om de brandweezorg op niveau te houden, is in lijn de bestuursbesluiten extra beroeps capaciteit geworven ten laste van de algemene reserve.

De landelijke vertraging betekent voor Flevoland dat ook in 2025 tijdelijke financiering nodig zal zijn om de brandweezorg op peil te houden (vooruitlopend op de claim van deze kosten naar het Rijk). Naar verwachting zal dit op termijn leiden tot voorstel tot een noodzakelijke extra dotatie in de Algemene Reserve. Het Dagelijks Bestuur heeft verzocht om een aantal scenario's op te stellen voor het geval besluitvorming en rijksfinanciering nog langer uitblijft. In de loop van 2024 worden deze scenario's opgesteld en ingebracht voor bestuurlijk overleg.

Beoogd effect

Het beoogde effect is het adequaat informeren van het bestuur over de voortgang op het dossier verplichtend karakter en de maatregelen die zijn genomen om negatieve effecten op de kwaliteit van de brandweezorg te voorkomen.

Kanttekeningen/ Risico's

Het dossier verplichtend karakter kent een drietal bestuurlijke aandachtspunten. Deze worden hier kort gepresenteerd.

1. Kwaliteit van de brandweezorg

In het verleden heeft het bestuur haar eisen en wensen ten aanzien van de kwaliteit van de brandweezorg vastgelegd in een dekkingsplan, dat voldoet aan de landelijke standaarden. Bij ongewijzigd beleid zal de implementatie van taakdifferentiatie een serieuze negatieve impact hebben op de kwaliteit van de brandweezorg in de regio.

2. Financiën

De totale landelijke financiële consequenties voor het aanpassen van het brandweerstelsel (implementatie bouwsteen 1: het afschaffen van consignatie – en kazerneringsverplichtingen) zijn geschat op circa 40 miljoen euro op jaarbasis. De kosten voor de implementatie in Flevoland worden geraamd op 4,1 miljoen euro structureel (prijspeil 2021).

Het Veiligheidsberaad heeft als voorwaarde gesteld dat de minister van Justitie en Veiligheid alle incidentele en structurele kosten op zich neemt. De minister heeft tot nu toe geen toezeggingen gedaan omtrent de financiën. Ook is nog onduidelijk indien sprake is van vergoeding door het rijk, op welke wijze deze compensatie ten goede komt aan de veiligheidsregio's, aangezien niet voor elke regio de consequenties even groot zijn. De financiering vormt hiermee een belangrijk aandachtspunt.

3. Toekomstbestendigheid van de oplossing

Het is belangrijk om de implementatie van verplichtend karakter te laten aansluiten op de ontwikkeling van de regio. Alle gemeenten in Flevoland hebben aangegeven de komende jaren te gaan groeien in inwoneraantal en bedrijvigheid. Dat vraagt ook een brandweerorganisatie die

toegerust is op zijn taak. Met de implementatie van verplichtend karakter wordt een belangrijk nieuw fundament met gelegd onder de toekomstbestendige invulling van de brandweezorg. De toekomstige invulling is daarmee nog niet af.

Consequenties (Financieel, Personeel, Juridisch, Informatievoorziening)

Het op niveau houden van de brandweezorg brengt serieuze kosten met zich mee. De inzet van het Veiligheidsberaad is dat de structurele en incidentele kosten voor de implementatie van verplichtend karakter voor rekening komen van het rijk.

Communicatie (Intern, Extern)

Intern vindt afstemming met medewerkers plaats via diverse communicatiekanalen.

Externe communicatie vindt plaats via de bestuursrapportage.